

ORBALLO

EXEMPLAR Nº 49

DEPÓSITO LEGAL: LU-695-1.983

É
COUSA

de todos

conseguido

EDITA:
GRUPO DE PRENSA DO
C. E. L. P. " GREGÓRIO SÁENZ "
RIBADEO

FELICES VACACIÓNS

Xa están aquí as vacacións de Nadal. Sexan ben vidas despois dun trimestre de traballo tan longo, case de tres meses e medio de andar da casa á escola e da escola á casa. ¡Incluso os fins de semana hai que preocuparse dos traballos pendentes!

Pero agora chegan uns días para cambiar un pouco a rutina cotiá, o autobús, a mochila ao lombo, os horarios, e a canción de todas as noites: ¡A deitarse que mañá...!

Estes días de descanso teñen unha característica especial que non se dan noutros períodos de vacacións. Concentran nun curto período de tempo moitas celebracións de especial interese infantil: as xuntanzas familiares de Noiteboa e Anovello coas comidas extraordinarias e as visitas dos parentes, os regalos, a Cabalgata e a noite de Reis...

Sen embargo, as persoas maiores ollamos con sentimento os cambios que os novos tempos traen, pois estanse perdendo aspectos destas festas que foron moi importantes para nos. Así vanse diluindo a diverdida xornada do 28 de decembro, o costume de instalar o Nacemento nas casas e facer visitas aos dos veciños; tamén a maxia do 6 de Xaneiro, que se vai adiantando á noite do 24 de decembro da man dun Papá Noel-Santa Claus que nos é tan alleo. O mesmo burrón está a perder a súa excepcionalidade no medio dunha morea de doces que xa se saborean moito antes da Noiteboa.

Con todo, as vacacións de Nadal seguen sendo as de maior ilusión para as nenas e nenos, que se convirten por uns días no centro de atención das familias. Aproveitade, logo, estas maravillosas festas para descansar dos estudos e retomar o traballo no ano 2008 con novo pulo. Compartíde horas deliciosas cos familiares e amigos, lede algún libro e non esquezades rexeitar os xoguets bélicos ou sexistas e os xogos de violencia da Play.

ORBALLO

No presente número 49 da nosa revista escolar, ORBALLO, adicamos unha lembranza agarimosa e especial persoa que lle dá nome ao noso colexio, dez anos despois do seu pasamento. Reproducimos aquí unha parte do ORBALLO nº 24, de xuño de 1994, un número especial adicado a D. Gregorio, tamén se vai colocar unha vitrina conmemorativa na entrada do edificio de Administración, repartir marcadores de páxinas, e o día 14 do presente mes de decembro, o profesor Chemi Lombardero vai pronunciar unha conferencia sobre D. Gregorio Sanz e a súa época no Salón de Actos da Casa do Mar de Ribadeo. Agradecemos á familia e a tódalas persoas que participaron na organización e posta en marcha destas actividades, a súa colaboración.

BIOGRAFÍA DE D. GREGORIO SANZ

Nace en Ayllón (Segovia) el 4 de Enero de 1900 en el seno de una humilde familia. Segundo de cinco hermanos, estudia Magisterio por libre en el Instituto de Segovia. En Marzo de 1918, se traslada a Madrid, encuentra trabajo en un laboratorio y en Junio del mismo año ingresa voluntario en el ejército, en donde llega a Alférez de Complemento. En sus horas libres frecuentaba el Museo Pedagógico de la Institución Libre de Enseñanza (según la acepción del término Museo, es la de "lugar destinado al estudio de las ciencias las letras humanas y artes liberales") y allí entra en contacto con la pedagogía "krausista" de Giner de los Ríos, dando clase a niños delincuentes. En dicho museo lo encuentra (1922) tras gestiones realizadas a través de D. Julián Besteiro y D. Augusto Barcia, ambos institucionalistas, D. Enrique Suárez Costo, director de la Escuela Agrícola en la que había puesto en marcha el deseo testamentario del indiano Govezano D. Pedro Murias (ingeniero que le propuso a Sanz, que se trasladase a Ribadeo como maestro de dicha fundación. A pesar de que solo trabajaron juntos durante un año, pues el ingeniero Suárez Costo falleció en 1923, su colaboración fue intensa y fructífera: Sanz no tan solo se ocupó de la escuela, sino que ayudó al ingeniero en todo tipo de trabajos fundacionales, así como en las charlas dominicales por las aldeas vecinas, en las que se explicaban los fines fundacionales de la Escuela Agrícola Pedro Murias.

En 1927, cesa voluntariamente en dicha escuela y pasa a ser secretario de D. José Novedo Martínez, a la sazón alcalde de

Ribadeo.

En 1928 oposita en Santiago a escuela nacional y es destinado a la de Benguerencia. Y en 1930 es nombrado maestro de la Escuela Preparatoria del Instituto Local de Enseñanza Media de Ribadeo.

Persona íntegra, de una gran honradez, de formación liberal y como tal defensor de ideales de libertad y de justicia social, la guerra civil, le sorprende en Ribadeo en donde el 24 de Julio de 1936, es detenido por orden del Comandante Militar y acusado de "rojo peligroso" es trasladado prisionero a Lugo, en donde ingresa en la cárcel y comparece ante un Consejo de Guerra que lo juzga por delito de "Auxilio a la rebelión"(17). Condenado a veinte años de prisión, es puesto en libertad en 1941. Como además había sido privado de empleo y sueldo, buscó trabajo y consiguió colocarse como administrativo en una fábrica de Guitiriz.

En 1943 impartió enseñanza en el Colegio Sales de Lugo y después funda en Lugo una escuela privada.

En 1948 solicitó el reintegro en el Magisterio y le fue concedida una interinidad en la escuela de Covas (Vivero). Y por último opositó a una plaza de ciudad de más de diez mil habitantes y ganó una en Vigo, de la que se jubiló en 1970 y fijó su residencia en Ribadeo.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

La influencia de la labor profesional de don Gregorio Sarr en el medio docente de la Marina Lucense (La Devesa, Benguerencia, Ribadeo) fue enorme.

Representó desde el punto de vista Pedagógico, la instauración de un método

educacional krausista basado en el cultivo de la inteligencia del discente frente al sistema memorístico que entonces estaba vigente: explicar y hacer comprender, frente a la toma de lección, la utilización del libro de texto como obra de consulta y no su memorización a trozos. Cordialidad dialogante en el desarrollo de las clases y sobre todo educación ciudadana del alumno. Antes que docente, el maestro debe ser educador en el más amplio sentido de la palabra, orientando su quehacer profesional a formar ciudadanos respetuosos para con ideales de todo tipo (religiosos, políticos, sociales e incluso deportivos) sin que la personalidad del alumno se vea contagiada de posturas intransigentes o intolerantes.

Acción pedagógica llevada a cabo en un Ribadeo en el cuál existían maestros y maestras "aficionados", sin titulación oficial que enseñaban en locales infectos y como podían - la letra con sangre entra a leer y escribir - paños y letra inglesa - las cuatro reglas y para las féminas, las consabidas clases de "adorno".

Consideremos a don Gregorio Sanz García un ribadense más - con una ribadense se casó y ribadenses son sus hijos - pedagogo innovador que supo formar tal y como se hacía en la escuela de la Institución Libre de Enseñanza, a toda una generación de Ribadenses que hoy agradecida, ve con respeto y cariño algo tan justo como el hecho de que el centro de Educación General Básica, ostente con orgullo el nombre del primer educador docente que de verdad ha tenido nuestro pueblo.

J. JUAN SUÁREZ ACIVADO
CATEDRÁTICO DEL I.N.B. DE RIBADEO (Jubilado)

" POR FIN. EA TEN UN NOME "

Ea, Kabier como alumno que fun deste colexio, sintome lido de que este CENTRO, onde tantos anos nos formamos e aprendemos a ser persoas, teña "UN NOME PROPIO", que lle sirva de referencia e nos represente en orde queira que valamos.

Quizáis vos preguntedes porque digo isto, a razón é moi sinxela. Certo ano no que os alumnos deste centro nos desplazamos a Madrid para convivir durante uns días con anos do resto da xeografía española, decatámonos de que o noso Centro non tiña un nome, ao que todos os que ali estaban á hora de facer actividades, de presentarse, incluso de relacionarse con nós, sempre facían referencia ó seu colexio co nome de algunha persoa, e por suposto o seguinte era: ¡É vos, de que colexio soades? A maioría das veces quedábamos un pouco sorprendidos, e era certo que eramos de RIBADEO, e polo tanto o noso centro era isto, pero ó decilo notábase que eles sorrían, e incluso había algun que nos decía: "Non vos preguntamos de onde soades, senón o nome do voso Colexio, ¡ou non tedes?". A verdade é que todo isto non nos sentaba moi ben, parecía como si estuvésemos acobardados ou nos sentísemos algo inferiores.

O certo foi, que a min isto molestábase e levóume a pensar: ¡É que nós en Ribadeo non temos mestres, escritores, ou persoas ilustres a quen podamos adicarlle o seu nome de noso colexio?. Acto seguido, como representante do Consello Escolar, levei alí a miña proposta que foi acollida favorablemente por todos, e caía resolución

tedes aquda

A partir de agora, todos os nomes que estes adscritos neste Centro, poderían dicir por onde queiran que vaian que son alumnos do:

" COLEXIO PUBLICO GREGORIO SANE " e ainda por riba sentirase moi orgulloso da persea a quen se adica, xa que non podia haber ningun mello, tendo en conta o que Don Gregorio loitou polo Ensino Público  longo da s vida, e a grande labor educativa que fixo na vila de BIRADCO, e en toda a provincia de Luqa

XABIER ALVAREZ LASTRA Ex-alumno do:
" COLEXIO PUBLICO GREGORIO SANE "

ENTREVISTA A D. GREGORIO SANE

¡Buenos días D. Gregorio! - Aprovechando su visita a nuestro colegio y en representación de los alumnos de 7º queremos hacerle una entrevista.

Sabemos que llegó a RIBADEO allá por el año 1920 procedente de su Castilla natal. Vive aquí en RIBADEO, en la carretera de Villaselán y para nosotros algo muy importante es que Ud. ha cedido su nombre a nuestro colegio, que pasará a llamarse: "COLEGIO PÚBLICO GREGORIO SANE".

Comenzamos con la primera pregunta:

*¿Desde su infancia su ilusión soñada ha sido ser MAESTRO?

-Sí, por supuesto. Ya a los 10 años enseñaba a mis compañeros.

*¿Recuerda alguna anécdota que le haya ocurrido en su profesión?

-Muchas, pero tal vez lo más significativo de mi forma de dar la clase es que nunca me sentaba, y cuando lo hacía era para ocupar el sitio de un alumno. En el fondo, era un niño más. Cuando llegué a S. PEDRO DE SENGUERENCIA, hice lo posible por mejorar la enseñanza y una de las primeras cosas que hice fue quitar una barandilla que protegía la mesa del profesor y que impedía a los alumnos acercarse a él.

*¿Qué don natural le gustaría o cree que debe tener un profesor para saber tratar a un alumno?

-Para ser MAESTRO hay que olvidarse del mundo y pensar sólo en los niños. "TODO PARA LA ESCUELA", fue siempre mi lema.

*¿Qué contrastes encuentra en la enseñanza de sus tiempos como MAESTRO en la ESCUELA PEDRO MURIAS con los tiempos actuales?

-Que ahora hay más facilidades para estudiar y enseñar. Antes sólo contaba en mi escuela con un aparato para la proyección de cuerpos opacos, éste era el único material ya que el presupuesto era muy pequeño.

*¿Realizó algún trabajo extra a parte de su labor en la enseñanza?

-El 22 de Diciembre-recién llegado a RIBADEO-trabajé como cómico en un teatro para recaudar fondos para la BIBLIOTECA DEL ATENEO.

*Antes de ejercer su carrera,¿soñó con realizar alguna otra?

-Yo hice de todo. A los 12 años, dije a mi padre que no quería ser labrador, entonces trató de meteme en un comercio. No lo logré. Después, quise ser militar, y con tan buena suerte que pasé por soldado, cabo y un año después, sargento. Trabajé en un laboratorio y luego estudié magisterio. En aquellos tiempos eran sólo 2 años de estudios. Me fui a Segovia pero en Agosto de ese mismo año, cambiaron el plan de estudios a 4 años. Tuve que continuar. A los 17 años aprobé la reválida pero no me dejaron ejercer porque era muy joven. Esos fueron mis sueños cumplidos e incumplidos.

*¿Cuál es su lema o refrán favorito?

-"CASTIGA CON UNA MANO Y ADMIRAS CON LAS DOS"

*¿Qué opinión le merece, que a partir de ahora, nuestro colegio lleve su nombre?

-No sé si tengo el vicio del orgullo pero a mi esto ME ENORGULLECE.

*¿Qué cualidades valora más en un alumno?

-La CONSTANCIA. Admiro al torpe porque es más necesitado.

*¿Y en una persona en general?

-La HONRAD y la HONRADERÍ. Detesto la mentira porque es hija del diablo.

*¿Qué es para Ud. la felicidad absoluta?

-Nunca se consigue la felicidad absoluta, siempre hay algún contratiempo, pero una obra buena borra muchas malas.

*¿Cuál es su suspensión preferida?

-:::LEER!!!, no hay libro malo que no tenga algo bueno.

*¿Qué o quién le hubiese gustado ser?

-Me gustaba ser MAESTRO y nada más, aunque tuve oportunidad de ser otras cosas: comerciante, militar...

*¿Qué falta disculpa más fácilmente?

-Todas, pero sobre todo la ignorancia, porque nadie hace nada malo a sabiendas, a no ser que sea una mala persona.

*¿Un deseo incumplido de su infancia?

-En la infancia tuve muchos deseos, pero por suerte se me fueron cumpliendo todos.

*¿Qué le gustaría que recordasen de Ud.?

-Que fui MAESTRO, que toda mi vida la dediqué a eso, ya que en los 5 años que permanecí en la cárcel enseñé a los analfabetos que compartían conmigo celda.

Y algo que os deseo a vosotros que no paséis nunca por una Guerra Civil.

*Y para terminar, ¿qué lugar ocupa RIBADEO en su vida?

-EL PREDILECTO, casi siempre este cariño me hace olvidar un poco mi lugar de nacimiento. Y eso que de Ayllón fue Fernando Bellosillo, - al que yo admiraba - constructor del reloj de la Catedral de Lugo.

*Muchas gracias D. GREGORIO por su visita, y por responder tan amablemente a nuestras preguntas. Estamos muy orgullosos de que nuestro colegio lleve su nombre.

-La presente entrevista ha sido realizada por: Naomi Alvarez Lillo, María José García Piñeroa, Beatriz Fojo Pérez y Nacho Fernández Díaz, como representantes de los alumnos de 7ºA y tras una selección de preguntas realizadas por todos ellos en clase de Lengua Castellana.

Neva...

VIOLETA

HELENA

HELMAN

DAVID

ALBY

NICOLAS

JUAN

OMA

BRASIA

MOISÉS

MARIO

BRASIA

PABLO

PALOMA

UXIA

LORENZO

DANIEL

DANIEL

CELIA

MIGUEL

TRADUCCIÓN:

(A niñas e niñas
de 3 años A
deceramosos
un BO NADAL...

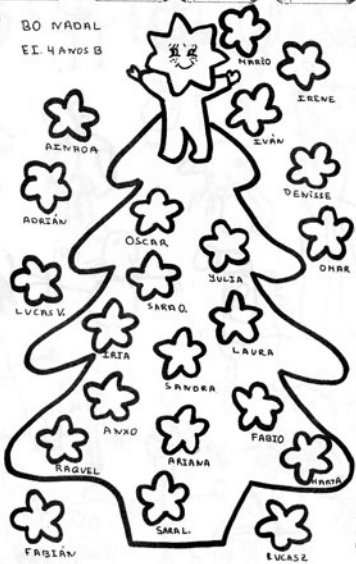
... xogamos coa neve.

TRADUCCION:
... e os de
3 anos e deixo
maiores BO NADAL
comunicacion

BO NADAL
EI. 4 ANOS B

FABIAN

LUCAS Z

PAPA NOEL EN 4 ANOS

BO NADAL
deséxanvos:

IRIA
JORGE
EMMA
JONATHAN
MANUEL F.

ALBERTO CLAUDIA
MARTA DIEGO
ADRIAN MATEO MANUEL
YAGO ALICIA C.
UXIA SERGIO
MARIO MATSUS
JONATHAN GONZALO A.
DANIELE GONZALO G.

Desde a minha casa
Olhei para a fora e vi umha estrela
que corria soa

Os corações
e o céu o Novo

saiu ou correndo
berrando e nascendo

27 de Maio 8. B

O MAGOSTO

O magosto é a festa de exaltación da castaña que leva asociados moitos elementos presentes en diversos ritos e tradicións da nosa comunidade.

Esta festa hoxe en día celébrase reuníndose os asistentes para asar as castañas e seguidamente comelas e xogar, bailar, cantar, etc.

A festa do magosto ten ingredientes dos rituais celtas: o lume, a coincidencia co fin do verán, etc.

Pero... non hai magosto sen castiñeiros nin castañas. A castaña é o froito do castiñeiro, árbore de crecemento relativamente lento, abundante nas provincias de Lugo e Ourense. Pensábase que procedía de Oriente, pero xa foran os romanos quen a introduciron polo resto de Europa.

A castaña é nutritiva e saborosa, do tamaño dunha noz, está cuberta dunha casca delgada pero resistente de cor parda escura. Nas árbores preséntase normalmente en grupos de tres rodeada dunha envoltura de espiños (o ourizo). No outono este ourizo cae ó chan e recóllense as castañas do seu interior, para alimentar o gando e para consumo humano. Este froito presenta moitas cualidades gastronómicas, como exemplo, o "marrón glacé", etc.

No cole celebramos O Magosto o 31 de outubro, xa tiñamos gañas de festa!!! Xuntamos entre tod@s moitas castañas que logo nos asaron. Que boas estaban!!! Tamén apareceu por alí unha castañeira (quen sería?), que tódolos anos por estas datas volta ó cole. Logo xogamos, cantamos e bailamos ó son da música.

Disfrutamos tod@s do Magosto, non había máis que vernos.

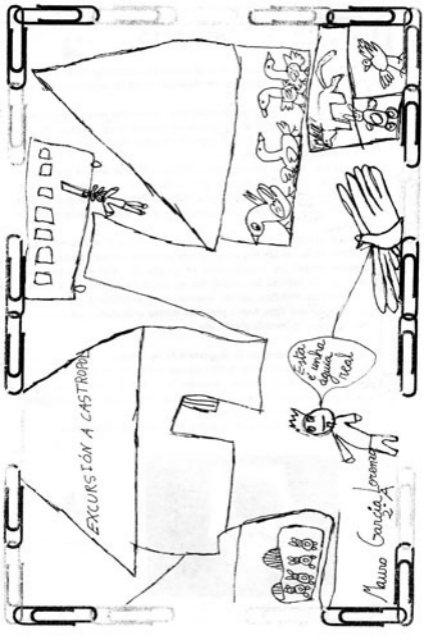

Alumno@s de 1º B.

EXCURSIÓN A CASTROVA

Esta
es unha
agua
real

Mauo García Lorenza
2-A

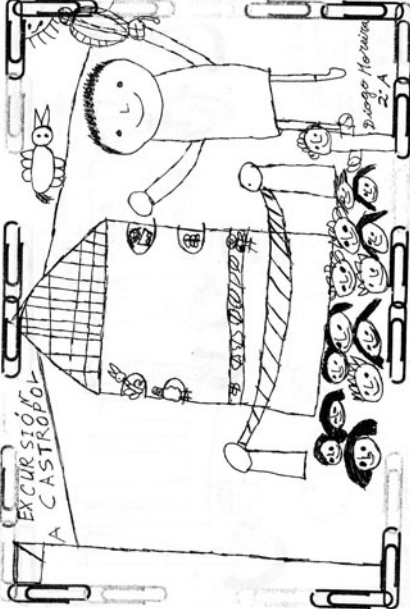

!Mmm que
+ long
están!

Nuria Fernández Fanego
2.º A

EXCURSIÓN
A CASTROPOL

Diego Morreira
2ºA

EXCURSIÓN A CASTROPOL

Paula Amor Diaz 2°A

Rota a patista
sen poder andar,
a pobre formiga
púxose a chorar.

A ver como vou?
coxiña que estou.

Dixo un caracol,
"No lleve señora
que la llevo yo."

A citenta por hora
pasou a tartaruga
suba, suba, suba.

Pasou un pardal,
colleuna no pico
e levouna alá.

Así é como foi
chegando a BELÉN
coxiña e voando
nun santiameín.

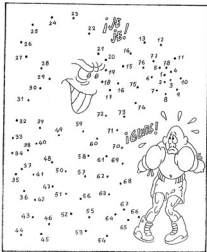
O Nadal

PASATEMPOS

Un combate desigual.

Une os puntos en orde e averigua que lle asusta ó boxeador.

PASATEMPOS

As mozas dos bolsos

Como se chaman? Escribe o nome de cada nena nos recadros:

- Victoria, Elena e Paola teñen o bolso na man esquerda.
- Rita e Raquel teñen o bolso na man dereita.
- Isabel e Paola non teñen a ningúen á súa esquerda.
- Isabel, Victoria e Raquel están de costas.

CONTOS POPULARES

O POZO MOURO

Sempre lle escoltei contar a miña avoa Eudosia, que vive nunha aldea pequena do Concello da Pastoriza, historias diferentes sobre o río Miño. Ás veces repite algunha, pero a min gústanme igual porque sempre as conta de xeito diferente. Lembro unha especialmente porque sempre ma conta cando imos pasear por un camiño que hai moi preto da súa casa. Sei cando vai empezar e como vai rematar.

_ Ves ese carreiro que se mete entre as xestas? Nunca vaias ti soa. Ao final está o Pozo Mouro. Cando eu aínda era unha moza, xa contaban que caera alí un carro coas vacas e que nunca se chegara a saber nada, nin do carro nin das vacas. Fíxate ti que fondo será!

Susa
Canto
454

O fuxido da Terra Chá

Contan que aló pola Terra Chá había un gardarríos de moita sone chamado Luis Trigo. El, como era "roxo", despois da guerra civil non quixo saber nada do bando franquista e non se entregou. Perseguírono e el sobreviviu como puido: pedía esmola polas portas, refuxiábase no monte, ... Contan que, se sabía dalgunha casa na que venderan algún xato, aparecía alí e reclamaba os cartos. Seica era coma un Robin Hood, xa que el non roubaba só para el (aínda que tamén o precisaba), senón para repartilo entre os pobres e xente necesitada. Tamén contan que tiña unha querida asturiana.

Como pasaba o tempo e non o daban atrapado, a garda civil ~~tamén~~ tiña emboscada en Vilanova de Lourenzá. Parece ser que ~~alguén~~ alguén o traizoou e avisou da súa visita a esta vila. Apegaron todas as luces e alí, no medio da praza, disparáronlle e matárono a el e tamén á súa compañeira. Hai quen comenta que antes de morrer, Luis trigo mirou para ela con cara de reproche como queréndolle dar a entender que sabía que fora ela quen o traizoara.

O PETROGLIFO DE LAMPOLONGO

Ía un mozo polo monte, cando, ó chegar o lugar chamado Coto da Moura, viu unha muller fermosísima, que estaba a pitearse riba dun penalo. O mozo, totalmente enamorado da beleza da moza díxolle:

-¿Que fas aquí no medio do monte? Vente comigo para a miña casa.

Ela respondeulle:

-¡Que máis quixera eu! Pero non podo saír deste coto porque estou encantada.

-¿Encantada? ¿e que hai que facer para romperlo encantamento?

-É moi sinxelo. Vou miterme no coto e o cu saír transformada nunha serpe. Subirei por ti e, se non dis

o Deus, oclarei para o interior, saírei como son, xunto cun caraculo de ouro, e marcharei contigo.

O mozo de contado díxolle que si. A muller entrou no coto e, de alí a pouco, saíu unha grandísima serpe que foi subindo pelas pernas do mozo. O mozo cría afogar por momentos e, en canto lle subiu ó peito, non podendo se portar máis, díxo:

-¡Ai, meu Deus!

Entón a serpe a toda presa meteuse no coto. Foi entrar a transformada moza e escíthase un gran ruído, un grande estampido no seu interior que fixo trémulo o monte inteiro.

Aquela foi a última vez que se viu á moura.

OS ZOQUEIROS DA VILA

Antigamente non había zapatillas nin botas, os dos primeiros calzados do home foron as zocas.

O meu vaxíño explicounme os requintes puros para facer unha zoca:

- Os requiros compraban a madeira que podía ser de bidueiro ou de amieiro e déixábanse secar un tempo.
- Logo a madeira cortábase segundo a medida do pé. Utilizábase o tronizador e a brosa.
- Coa anela débelle a forma por fóra.
- Co trade comera a facerlle o furado por dentro.
- A llagra serve para limpar a madeira e alisar a zoca.
- Co calcaxeiro (un ferro con forma de lío) facía o calcete.
- Despois parábanse os cepillos para pulir as imperfeccións.
- Ao final pintábanse con varias decantadas e pasado uns días había que secarles brillos co trapo (tea de saio).

Os requiros facían zocas de coña, de zapatilla e zocas.

Hoje en non hai requiros e é unha máiga que se acaba con estes oficios.

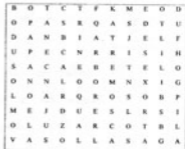
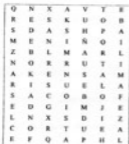
Adiviñas

Doce coma un bombón,
duro coma o carbón
e son parente
do polvorón.

É un mundo en miniatura
que en cada mes de decembro
festexa que nun presebre
naceu unha divina criatura.

Sopa de letras

DANIEL M. A. 4º B

Encuentra seis palabras referentes al NADAL.

A CASA ONDE EU NACÍN

A casa onde eu nacín é unha casa indiana grande.

Construíuse no ano 1912 e pertenceu a Don Inocencio. De neno vivín no meu pobo, era moi baixiño e pobre. Desde moi pequeniño traballei no mar, sendo a burla dos seus veciños que o miraban con desprezo.

Cando creceu, canso desta situación e da fame que tiña, decidíu emigrar como moitos outros do pobo fixeran. Probou sorte na Habana, en Cuba, e conseguiu ser o dono dunha fábrica e gañou moito diñeiro.

De volta ao seu pobo natal, mandou construír no medio del a casa máis grande e bonita cun mirador desde onde D. Inocencio podía ver a todos os seus veciños e contemplar o mar.

"O aguinaldo"

Os nenos de Ribadeo
teñen gana de aguinaldos,
por iso van polas casas
pedindo uns poucos de cartos.

Empezan por Vilavella,
despois van a Porcillán,
están xa moi empochados
por comer tanto mazapán.

Siguen pedindo agasallos,
esta vez por Vilaselán,
están demasiado cansados,
xa non ven o alquitrán.

Agora van a unha casa,
recitando o abecedario,
e sae unha señorita,
dando moitos aguinaldos.

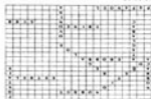
-Gracias polos aguinaldos,
señorita de bo corazón,
pan, pasteis, caramelos, cartos...
a nós fainnos moita ilusión.

SOPA DE LETRAS

12 Palabras relacionadas co Nadal

F	R	A	M	U	L	U	P	S	Q	D	B	D	I	F	A	T	N	L	P
E	P	E	U	B	T	E	N	O	R	R	U	T	U	D	X	U	E	M	O
N	O	V	O	O	O	I	V	Q	D	G	S	V	L	A	T	O	Ñ	S	
O	Ñ	Z	G	U	I	H	I	A	G	X	B	D	C	B	X	U	D	V	T
B	D	X	I	T	M	E	B	Z	E	X	Q	A	E	S	T	R	E	L	A
R	L	C	E	R	U	R	H	L	E	A	U	C	O	C	O	R	O	A	I
A	H	B	A	X	D	H	E	S	R	D	O	I	Z	D	S	T	H	M	S
C	O	V	F	R	N	R	G	G	R	V	Q	O	I	Q	A	T	Q	O	O
A	H	A	C	E	R	O	B	R	A	C	G	G	B	A	M	U	P	C	H
U	G	T	E	I	O	G	T	A	T	L	B	O	M	P	A	R	P	A	C
Z	I	A	R	P	V	X	G	V	Ñ	L	O	U	N	A	T	Ñ	Ñ	E	
I	F	G	A	O	C	T	V	S	T	V	G	S	Z	D	F	T	O	T	M
S	H	L	S	L	A	E	T	A	R	S	B	U	C	B	Q	T	U	L	O
O	U	A	C	E	U	D	R	L	U	M	P	O	E	P	P	A	A	C	N
P	A	B	E	Q	F	X	X	S	M	F	G	V	G	V	F	T	S	Ñ	O
C	S	A	Q	C	U	T	T	R	I	N	E	O	F	Z	O	T	C	I	T
A	Z	C	X	U	H	L	F	A	R	U	B	N	D	C	U	S	I	E	R
S	A	B	H	P	O	H	A	V	V	D	G	I	H	Ñ	I	T	F	E	A
C	D	N	M	I	T	C	F	S	R	S	E	N	Ñ	X	I	T	E	A	M
P	A	P	A	N	O	E	L	A	C	A	H	A	P	Z	U	G	H	Ñ	G

Soluciones

Biografía

D. GREGORIO SANZ GARCÍA

Gregorio Sanz naceu en Ayllón (Segovia) o 4 de xaneiro de 1900, nunha familia humilde. Na escola do seu pobo fai os estudos primarios, e despois, por libre, a carreira de Maxisterio. No 1928 aproba as oposicións a Maxisterio, pasando a exercer en San Pedro de Benquerencia, onde fai un ensaio de Escola Nova. En 1932 pasa ao nivel preparatorio do Instituto de Ribadeo. En Ribadeo fundou a "Biblioteca Popular Circulante", deu diversas conferencias e interviu en actos diversos de tipo cultural e en defensa da escola pública. O 24 de xullo de 1936 foi encarcerado, voltando á liberdade o 12 de marzo de 1941. A inhabilitación para o exercicio público fai que teña que adicarse ao ensino privado ata o seu reingreso no 1959. Ao ano seguinte (1960), oposita para poboacións de máis de 10.000 habitantes, pasando a exercer en Vigo ata a súa xubilación en xaneiro de 1970. Retírase logo a Ribadeo, onde vive ata o seu falecemento. Escribiu un libro chamado *Uno de tantos*, de subtítulo "Cinco años a la sombra" é un documento autobiográfico do seu período de cárcere que dá unha idea diferente da vida no período posterior á Guerra Civil Española. Dá nome a nosa escola.

Inés Echevarría
García S.A

Sabias que...

- Un millón de ácaros comparten a tua cama. En tu almohada viven entre 40 000 e 400 000
- As formigas recorren grandes trayectos (para a súa medida) para atopar comida. Percorren 3 km. diarios. Como se eu percorrera 60 km.
- Unha cucaracha pode recorrer 100 cm a 5'4 km por hora. como se eu percorrera os 100 m lisos nun segundo
- A araña saltadora pode saltar 40 veces a súa lonxitude. Como se eu saltara 3 pistas de tenis de golpe
- Un cara col pode levantar 10 veces o seu peso. como se eu levantara unha tonelada de ladrillos
- Un escaravello pode levantar 850 veces o seu peso. como se eu levantara 1 600 toneladas de ladrillos
- Unha fila de 200 000 virus completan 1 cm

Inés Echevarría
García 5^a

Adiviñas

• ¿Que cousa é, que cando máis intensa faise, menos se ve?

• Ao nacer son algo verde, ao morrer algo vermello; e está máis rucio ca cabeza dun conto.

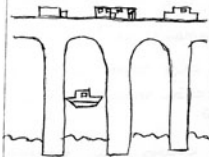
• De camiño a escola vou sempre na tua espalda levando os cuadercos e todo o que faga falta.

• Fala e non ten garganta, entón e non ten voz; se queres que conta, conta e se non queres non.

• Aí tiñes dúas pernas non poder mos camiñar, pero somos co nome cando nos quebra levar.

• Redondo como unha carola, ten un ollo e non voa.

Respostas:
• a escuridade
• a idade
• a mochila
• a radio
• os pantalóns
• o sombrero

Fun con Borja no autobús. Na viaxe tivemos que parar para pasar pola Ponte dos Santos, pero o final pasamos. Observei a ría e era moi bonita. Continuamos a viaxe e enseguida chegamos a exposición.

O chegar vin aves pero fixeime nuns animais que parecían ratos pequenos pero eran coballas. Pareceronme guapos porque son pequenos teñen moito pelo e son suaves.

O MUSEO E A FORTALEZA

No chegou a tempo, visitamos o museu principal da zona para finalmente um casting de atores. Depois fomos um ou outro de id e um pouco logo fomos arrasta e um ou outro de outro.

Por último, malme do mu-
neo e experimento o autoleia.

Fomos comer no parque
Público de Castro-Lago, por
ocasión de comer, fomos um
ou outro de um pouco. Depois,
decidimos ir comprar algo
a um bar e fomos diversos
que tinha um mapa de
España em relevo, mais he-
de fomos a um parque a
segun um pouco.

Em final, visitamos o cas-
telo de Sampedro de Narla.
Castro, no primeiro por si-
mos outro castelo. No segundo
que os outros de Narla, por-
tador de outro castelo e
por um castelo como os
transmura. No terceiro que
tinha castelo, plantas e os
grupos do século XVII. No
final, fomos a outro e um
outro pouco.

SANTO ANDRÉ DE TEIXIDO

El santo apóstolo santo André, que se atópalo naquel arredado caruncho, illado e solitario, andaba dicindo aos seus de ver os grandes peregrinantes que de todo o parte do mundo crían os camiños de Compostela para facer oración diante do santago de Obrantago, máis os penitenciais que teñen de sufrir en troques e nos santuarios onde habitan, máis que facer tanto milagres e andaba malado que seitan insensible con a súa oración.

Entonces

El, dique de a leida o bo do santo André percorría os camiños seguramente, e dábanse que un pouco amado e non se santo, pero se non amado, non contento non había andar tempoas.

Un día se decíase dában dos días longos camiñando en que se acordaba en súa propia conta, achegou apuradamente aos Nove Oficios que entrara á mesa para ver como andaban os cosas, os máis do Oficio preguntando:

- *Pláceme saber, André, ¿que é o que che acontece?*

El, Santo André, aproximando e crecendo, respondíalle:

- *Quero Moisés, ando triste porque vejo que de todo o mundo teñen os seus ritos e os discípulos Obrantago, que está en boa terra e son los camiños para chegaron cada el e sufran e padecen nos longos días dos hermanos comeres... e son todo o humildadmas, engañado. Un troque ningún máis a pt de min, e non santuario está dicindo veigo como se eu non fora tamén o meu discípulo, non meces fál e colera de los para todos os hermanos.*

Nove Oficio, amercado e olíndole con agurtes, díxelle entre:

Os her, André, e si non hai os meces de que Moisés. Se lere os daban prometerle que ningún ha entrar no con con los rituales e los santuarios, polo menos unha vez na vida, e aquel que o non fize de con, fíase dique de morte.

El, así fin, e por iso se di:

*A Santo André de Teixido,
val de morto o que non foi de vivo.*

OS CALCETINS DO MENIÑO

Unha pastora pequena
tréxolle ao neno Xesús
un pouco de lá de ovelha,
para facer calcetins.

Tece María apurada
noite e día sen parar
porque Xesús sente frío
e non para de chorar.

Cando o traballo remata,
pónlle ao neno os calcetins,
e este sorríe moi ledó,
e pon cara moi feliz.

Os pastores que cegaban,
adorar ao rapaciño,
fixábase todos moito,
en aqueles calcetins.

A pastora está moi loda,
que decir do poqeniño,
María canta contenta,
está queitiño o meniño.

Daniel Pedrosa Loureiro, 6º B

Os nosos poemas

O NADAL.

Xa nos chega o Nadal
e con el os agasallos,
pero en este ano
non quero ningún regalo.

O que si quero poder
ós Reis e Papá Noel
que por favor os teléfonos
non nos deixen sin papel.

Un papel que lles explico
a poquenos e anciáns
que os móbiles son para falar
con amigos e foráncos.

Non para grabar pelexas
riñas e discusións,
pois si xa é malo iso
por si hai publicacións.

Axudádenos a conseguir
que toda a xente ría,
pois así non pensarán
en ningunha tostería.

Daniel Castro García, 6º A

A oferta artística-cultural do concello de Ribadeo é ampla e moi variada, iniciando polo seu patrimonio relixioso temos: a igrexa de San Pedro de Arante do século XVIII, cunha nave central cuberta por bóveda de canón e arcos de medio punto que rematan en outra bóveda de pavillón sobre tres arcos de pedra. Santa Baia da Devesa, coroada dunha nave con bóveda de arista e na fachada un arco escarzano e unha torre de dous corpos rematado pola cúpula de medio ranuras. Igrexa de Santa María de Ove, con retablo rococó na presbiteria, de dous corpos. Santa Baia de Vilasende, con imaxes barrocas, do século XVIII. Igrexa de Santa María de Vilasela, cunha nave rectangular con catro arcos fustas, capela maior co arco triunfal e bóveda de arista. No interior, retablo maior, de estilo neoclásico e dous laterais. Igrexa de Santa María do Campo, no interior destacan os arcos románicos que dan acceso a sala capltular antiga e dous retablos barrocos do XVIII. O apartado relixioso complétase co convento de Santa Clara e varias capelas, espalladas por todo o termo municipal, como son: as de Santa María Madalena e a ermida da Nosa Señora dos Virtudes, achados na parroquia de Arante; capela de San Ramón (A Devesa); capela de Santa Esteva (Ove); capela da Anxiala, templo máis antigo que se conserva na vila.

A arquitectura civil presenta dous tipos de construcións, segundo se tratan de construcións civís ou militares. Nas primeiras destacan: Casa Consistorial ou Pazo de Bañes que, na súa orixe, a finais do século XIX, foi residencia do marqués de Bergadras. Construído sobre unha antiga edificación, consta dun espantal de tres arcos e catro balcóns de frontones triangulares. Torre dos Mones edificio construído en 1908, cunha concepción moi avanzada polo emprego dunha estrutura mixta de ferrugón e ferro. A súa pequena cúpula encontrábase sostida por catro condúctes e tellado de cerámica vidrada. Torre-Pazo de Cudofeita construído a finais do século XV. Todo o edificio está construído en lousa, cos ragüelos e dinteis en granito. O conxunto complétase cun hórreo, pombal, muíño e capela. Rincón de Pazo de Quinto Longo (Vilasende), conxunto en mal estado de conservación, composto por patio, corral, cocido e capela. Edificio do Aduano do século XVIII, testimoio dun pasado económico vigoroso. Casa do Patín, construción civil máis antiga da vila, do que tan só se conserva a fachada. Edificio do Mercado Municipal, construído en 1935, cunha estrutura metálica e composición interesante. Castelo de San Damián construído a principios do século XVII polo Marqués de Cerrelba, e despois reconstruído no ano 1774, foi entregado con posterioridade a 1809 ao concello para a súa rehabilitación.

WINDSURF NA ONDA

As costas de Ribadesella son cada vez máis visitadas por afeccionados ao SURF de toda España. Nelas, con condicións climatolóxicas apropiadas, podense formar grandes ondas que atraen aos mellores surfistas.

Así ocorreu o domingo 2 de Decembro. Ese día, na zona da Illa Pareda, as ondas alcanzaron entre 8 e 10 metros de altura, situación que aproveitaron os mellores practicantes dunha divertida e espectacular modalidade de SURF, o Tow-in.

Entre os surfistas encontrábase o coleccionista Aitor Maniain e outros compañeiros do equipo profesional CF Neill do País Vasco. Tamén arrolaron este fotógrafo de revistas especializadas para recoller imaxes impresionantes.

O Tow-in é unha modalidade que se practica pouco; ademais da súa perigosidade, resulta moi cara, porque necesita todo un equipo. Os surfistas, deben ser remolcados por motor de auga ata o lugar oportuno cando se produce unha boa onda, según lle indican desde terra por radio.

O SURF tamén se pode practicar noutra zona do concello, na área situada preto á cidade vella, en Riezo.

INTERNET: GUÍA DE USO PARA MENORES.

Máis da metade dos menores descoñecemos as normas básicas de seguridade na Rede. E aínda que ten un montón de vantaxes; como por exemplo, poder acceder de forma inmediata a multitude de coñecementos, intercambiar información ou ideas con interlocutores en calquera lado do mundo ou acceder a información relativa ás nosas afeccións; tamén ten os seus riscos: temos ó noso alcance contidos nocivos e pouco fiables, podemos estar en contacto con descoñecidos ou incluso ser acosados a través da rede; ás veces no nos damos conta do tempo que pasou e ó mellor temos que estudar ou podíamos estar xogando cos nosos amigos.

Por iso necesitamos un control, que deberían facer os nosos pais.

CONTRATO ENTRE PAIS E FILLOS PARA O USO DE INTERNET.

Eu.....comprométome a:

1-Conectarme a internet só o tempo pactado.

2-Non dar nunca información persoal; nome, dirección, número de teléfono...

3-Avisar ós meus pais si vexo ou recibo algo que me incomode ou ameace.

4-Non quedar nunca con ninguén que coñecera a través da Rede sen consentimento dos meus pais.

5-Non mandar fotos miñas nin da miña familia a outras persoas nin tampouco colgálas en blogs.

6-Nunca dicir as miñas contrasinais de Internet a ninguén, excepto a meus pais.

7-Non facer nada que poda molestar ós demais.

8-Non realizar ningunha compra a través da Rede.

9-Non cometer ningún acto ilegal (Baixar películas, música....) sen permiso.

10-Deixar que os meus pais coñezan as miñas contrasinais e os meus nomes de Internet.

Fecha e firma:

HELENADARRIBA LINDÍN -A

Adiviñas

1.

É planta
non ten raíz,
Non ten flor,
E ten cheiro
que molesta
o meu nariz.

2.

Por un ollo de cristal,
vin un mundo andar a rolos;
moitos porquiños lavar
e chover enriba de todos

3.

Contador de segredos
A voces polo mundo;
Paso a paso
En cousa de segundos.

4.

¡Ous que triste vida a miña!
Ainda que sexa moi moza
Todos me din ¡oh, velliña!

5.

Hei de volver a esa tenda
Que me devolueran os cartos
/ Foron venderme un xoguete
todo rompido en anacos!

1. A planta do pé

2. A arandana

3. O teléfono

4. A orelha

5. Construción

1 Hello. How are you?
Papa Noel is not coming. It is Very early

We can't sleep

2

3

Go to bed and I give you the presents

Papa Noel!

4

They are very happy

5

Oh yes there are many presents!

We can open the presents

7

Thank you very much Papa Noel!

6

I love my present

And I love my presents

8 MERRY Christmas!

Silvia 6^o8

IN NEW YORK CITY

SUPER DOG

Listen, help!

I'm going in your help!

BOOM!!

What is this thing?

I'm the fame and I'm from New York.

Oh no, he is the fame

Waking!

Oh, he is Super Dog

Police!

I'm exhausted

I go my house

MINUTES AFTER

POLICE

Thanks Super Dog.

Good bye

THE END

BY HELENA DARRIBA
LINDIÑ 6ºA

JUGADOR DE ORO

Un jugador de oro existió
Jugó en un equipo campeón
Luchaba y remataba
Pero nunca se cansaba
Entrenaba en la calle
En medio de un valle
Su padre lo vio
Y para un equipo lo mandó
Era un jugador malo
Pero al día ya pilló el mando
Jugaron un partido
Iban 2-0 pero no estaba perdido
El jugador de oro entró
Y un backstrie marcó
El partido acaba
Y su equipo ganaba
El jugador de oro se hizo mayor
Y por un equipo campeón fichó
Esta historia se acabó
Y un buen poema nos contó

Alvaro Martínez Fernández

Adivinhas

Uma vaca negra
caeu no mar
e non hai home
que a poden pillar.

(POTY)

Doce fillos piden pan
e a un si deles lle da.

(que se cozan só)

Numa cidade chamada Lugo
hai unha rúa chamada mes,
e nesa rúa, un edificio que
chamamos semana e que ten
seis andares, que se chamam
Lun, Martes, Mércores, Xoves,
Venres e Sábado.

Sabendo isto,

¿Como se chama o terceiro?

(cálculo o potato)

Beatriz Lopez Andrade

CanCIÓN

Quiero deciros venid para aquí
El fin de curso lo celebraremos ahí
En el C E I P Gregorio sanz y te aseguro que disfrutaras

Prepárate para la fiesta

Porque será muy bestia

Escuchad esta canción

Porque mola mogollón

La gallina turulata

Era muy traviesa

Por eso puso un huevo 1, 2 y 3

Pero llamo a Andrés

Le recogió los 3

Al fin del día

Estaba llena de alegría

Hicieron una tortilla

Y a la hora siguiente

Ya estaba engullida

Los 3 cerditos se enteraron de ello

Por eso corrieron, corrieron, corrieron

Les hicier el test del esclavo

Y estaban empachados

Bianca nieves dejó de comer la manzana

Porque les vio a los cerditos mala cara

La bruja le dijo que si no la comia

La mataria

El principe llego

Y el hechizo rechazo

Un beso recibió

Y el principe rescuto

POR QUE ESTE CUENTO NO ENCUADRA

ESTÁ ECHO UNA PARRA

CON TODOS LOS LIOS

QUE TIENE ESTE LIBRO

Espero que disfrutéis de esta canción

Porque el fin ya llego

CURIOSIDADES DO POBO

"ACONTECIMENTOS SIMBOLICOS EN RIBADEO"

A comezos do século XX e cmo mediados de mesmo, o tren mineiro De Vilacón de prosperidade e estremo da Río Eo, desde A Fontanova (onde se cargaba a minaría) ata Ribadeo, onde se facía o descargo nos barcos. Xo nupales anos uníase coa actual Fonte dos Santos. Foron aqueles anos de gran actividade social e cultural. Apareceron varias sociedades culturais e bibliotecas. Creouse tamén por aquel entón a Escola Agraria "Pedro Murias" (a mediados do século), sustentada por un indiano en Cuba. Arredor de 1.915 constrúese a Torre das Mozas, unha das obras arquitectónicas máis características de Ribadeo, edificio modernista que se conta coa cunha e sistemas de recollida de beiras por medio de tuberías internas. No último tercio do século XX, creouse o primeiro Instituto de Bacharelato da zona (actualmente Instituto Glorioso Sanxolo Fierros) Nas primeiros momentos foi denominado "Instituto Laboral" debido a que nel realizábanse prácticas dos diferentes oficios e profesións. Constrúese o actual Parque Nacional de Turismo coñecido Escalantes vistas sobre a río. O porto de Ribadeo traballa nestes momentos a plena rendemento, cos Aduanas da provincia de Lugo e segue aumentando o ritmo ano tras ano. Nas últimas anos, un dos acontecementos máis importantes para Ribadeo foi a construción da Fonte dos Santos (sobre rematada no verán de 1.987), factor que provocou no noso vila unha concentración e prosperidade comercio e servizos.

ARBOL
SANTA CLAUS
REGALOS
SIDRA
CINTAS
TURRON

POLVORÓN
MAZAPAN
LUCES
LAZOS
BOLAS
RENOS
TRINEO

P	O	T	U	R	R	Ó	N	I	S	Q
S	U	R	L	Z	R	E	N	O	S	U
A	A	I	N	O	R	O	V	L	O	P
T	N	X	A	Y	C	M	I	Z	N	
N	Ñ	G	T	I	L	U	C	E	S	A
I	H	O	Q	A	R	B	Ó	L	R	P
C	N	O	Z	R	C	N	G	Y	B	A
T	C	O	P	Ñ	A	L	B	P	O	Z
E	S	I	D	R	A	B	A	R	L	A
Z	B	D	A	Q	M	E	X	U	A	M
G	Y	L	R	E	G	A	L	O	S	S

Silvia 6º B

C.E.I.P "GREGORIO SANZ"

RUA DE LUARCA 124 • 27500 BIADEIRO (Lugo) • TELÉFONO: 981 121841

